

VÄLIKYSYMYKSIÄ 3/2012 vp

Lapsiperheiden hyvinvoinnin turvaaminen

Eduskunnalle

Pääministeri Kataisen hallitus on valmistautumassa valtakautensa tärkeimpään kehysriiheen. Valtiontalouden kestävyysvaje, heikkenevä huoltosuhde ja pitkään jatkunut maan velkaantuminen aiheuttavat paineita sopeuttamistoimille.

Valmistelun ollessa kesken useat julkisuuteen tihkuneet tiedot herättävät huolestuneisuutta. Talouden tasapainottamisessa tarvitaan nyt ratkaisuja, joista väistämättä heijastuvat myös valtaa pitävien arvovalinnat. Jos ja kun jaossa on vain niukkuutta, on erityisen tärkeää, että aihekokonaisuuksista käydään keskustelua myös parlamentaarisella eduskuntatasolla. Kaavaillut leikkauspäätökset on kyettävä perustelemaan avoimesti etukäteen. Kehysriiheessä tehtävillä päätöksillä on suora vaikutus jokaisen suomalaisen arkeen seuraavina vuosina. Lapsiin ja perheisiin kohdistuvia linjauksia tulee arvioida kysymällä, millaisen tulevaisuuden Suomen me haluamme rakentaa.

Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman mukaan "Perhepolitiikan kolme ydintä ovat palvelut, tulonsiirrot sekä perheen ja työn yhteensovittaminen. Perhepolitiikalla lapsille luodaan turvallinen kasvuympäristö ja vanhemmuutta tuetaan. Perheiden palveluja ja etuuksia kehitetään ottaen huomioon perheiden erilaiset tarpeet."

Näiden painavien kirjausten vaikutukset lasten tulevaisuuteen ja perheiden arkeen odottavat lupauksien lunastamista. Toiveita täyteen kirjatun hallitusohjelman toteutus on lasten ja perheiden osalta jäänyt ja jäämässä ohueksi. Kaikuja on kuulunut ainoastaan palveluiden ja perheiden valinnanvapauden heikentämisestä.

Hallituksen ideologia ja arvovalinnat heijastuvat erityisen painokkaasti tulonsiirtoja koskevissa päätöksissä. Oli tietoinen valinta jälleen keran kasvattaa kuilua eri syistä heikosti toimeentulevien välillä. Viime hallituskaudella umpeen kurottu ero työttömyyspäivärahan ja pienimpien äitiys-, isyys- ja sairauspäivärahojen tason välillä on palautettu entiselleen. Hallitus halusi käyttää talouden vähäisen liikkumavaran korottamalla ainoastaan työttömyysturvaa. Samaan aikaan tiedossamme on, että syrjäytyminen, tuloerojen kasvu ja lapsiperheiden köyhyys ovat kasvavia ongelmia Suomessa.

Olemme keskustassa useita kertoja kysyneet, mitä käytännössä tarkoittaa hallitusohjelman teksti: "Edistetään kotihoidontukea saavien henkilöiden asteittaista siirtymistä työelämään yhdistämällä varhaiskasvatuspalvelut ja taloudellinen tuki, joiden saantiedellytykset ja muut ehdot selvitetään ja ratkaistaan vuoden 2012 loppuun mennessä."

Julkisuuteen tulleiden tietojen mukaan hallitus tarkoittaa kirjauksellaan pienten lasten kotihoidon tuen ikärajan laskemista nykyisestä kolmesta ikävuodesta kahteen ikävuoteen. Tällä tavoitellaan 35—40 miljoonan euron säästöä. Mahdollinen kotihoidon tuen ehtojen muutos olisi ratkaisu, joka kyllä vähentäisi valtion menoja, mutta siirtäisi laskun kuntien maksettavaksi.

Hallitusohjelmassa on otsikko "Perheiden, lasten ja nuorten hyvinvointi". Miten edellä oleva suunnitelma toteutuessaan tukee tätä? Pienten lasten vanhemmat suunnittelevat perheiden arkea koskevia ratkaisuja ennakoivasti ja mahdolli-

simman pitkällä tähtäimellä, lapsen parhaaksi. Vaikka kyse oli keskeneräisen asian uutisoinnista, jo tällä horjutettiin monen perheen suunnitelmia.

Kotihoidon tuki on osa suomalaista päivähoitojärjestelmää. Kyse on lapsen edusta. Päivähoitojärjestelmämme monimuotoisuutta on ajan saatossa kehitetty niin, että lapselle olisi olemassa kulloisenkin kehitysvaiheen mukainen perheelle paras hoitomalli. Perheillä on oltava aito valinnan mahdollisuus. Keskusta ei hyväksy minkäänlaisia kotihoidon tuen maksamiseen liittyviä heikkennyksiä. Tämä koskee niin tuen tasoa kuin ehtojen muutoksiakin. Haluamme olla varmistamassa perheille valinnan vapauden. Lapsen etu tulee asettaa poliittisen päätöksenteon keskiöön.

Lapset ovat erilaisia, perheet ovat erilaisia. Aikana, jolloin suurella osalla suomalaisista lapsista asiat ovat onneksemme hyvin, elämässään vaikeuksiin joutuneiden perheiden määrä on kuitenkin kasvussa. Lasten häiriökäyttäytyminen on lisääntynyt huolestuttavalla tavalla. Erityisesti lasten syrjäytyminen ja huono-osaisuus koettelevat valitettavan yleisinä. Huostaanotosta on tullut arkea liian monelle lapsiperheelle. Suunta on muutettava. Tulevaisuudessa lasku on liian kallias. Hallituksen lupaamalla poikkihallinnollisella ohjelmalla on kiire.

Pääosa lapsiperheiden ennaltaehkäisevästä työstä on kuntien vastuulla. Kasvaneiden velvoitteiden ja talouspaineiden alla lapsiperheiden palveluista on monilla paikkakunnilla tingitty. Hallitusohjelma lupaa tähän muutosta. Muutos odottaa toteuttamistaan.

Työurien pidentäminen niin alusta, keskeltä kuin lopustakin on välttämätöntä. Näiltä osin kolmikantaiset neuvottelut ovat kesken. Julkisuuteen tihkuneet tiedot näistä neuvotteluista viestittävät neuvottelujen jähmeydestä. Kotihoi-

don tuen saamisen ehtojen muuttamista perustellaan naisten työmarkkina-aseman parantamisella. Perhepolitiikan osalta hallitusohjelmassa korostuu vahva painotus työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen helpottamiseksi.

Pääministeri Kataisen hallituksen toiminta on täynnä avoimia kysymyksiä. Miten vanhemmuuden tukea ollaan kehittämässä ja lisäämässä? Miten valtion toimenpitein panostetaan lapsiperheiden kotipalveluihin ja matalan kynnyksen palveluihin? Miten käytännön arjessa ennaltaehkäistään lasten syrjäytymistä? Millaisia toimia on tehty huostaanottojen vähentämiseksi? Tulonsiirrot ovat yksi Kataisen hallituksen perhepolitiikan ytimistä. Miten tämä näkyy päätöksissä?

Lasten ja perheiden arki on kokonaisuus, joka edellyttää päätöksentekijöiltä vastuuta pitkälle tulevaan. Yksittäisen pieneltä tuntuvan päätöksen vaikutukset ovat arjen tasolla suuria.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Millä käytännön toimenpiteillä hallitus varmistaa lapsiperheiden valinnanvapauden eri hoitomuotojen välillä esimerkiksi niin, että pienten lasten kotihoidon tuen määrä ja laatu säilyy vähintäänkin nykyisellä tasolla,

mitkä ovat hallituksen käytännön keinot lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja

miten hallitus vahvistaa erityisesti köyhien ja syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja lapsiperheiden asemaa?

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 2012

Juha Rehula /kesk
Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk

Lasse Hautala /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Timo Kalli /kesk
Anne Kalmari /kesk

VK 3/2012 vp — Juha Rehula /kesk ym.

Elsi Katainen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Katri Komi /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Jari Leppä /kesk
Mika Lintilä /kesk
Markus Lohi /kesk
Eeva Maria Maijala /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk

Arto Pirttilahti /kesk
Tuomo Puumala /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Eero Reijonen /kesk
Markku Rossi /kesk
Simo Rundgren /kesk
Annika Saarikko /kesk
Mikko Savola /kesk
Juha Sipilä /kesk
Ari Torniainen /kesk
Tapani Tölli /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Anu Vehviläinen /kesk